Profilaktyka Antykorupcyjna
w Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu

SRK S.A.

Korupcja (łac. corruptio – zepsucie) czyli nadużycie funkcji lub stanowiska w celu uzyskania korzyści materialnych lub osobistych dla siebie lub innej osoby. Zjawisko patologiczne, niezwykle negatywne, nie tylko z etycznego punktu widzenia, posiadające również negatywne skutki ekonomiczne dla gospodarki i państwa. Wpływa niekorzystnie na podejmowane decyzje gospodarcze i rozwój, hamuje lub wstrzymuje inwestycje. Korupcja jest również zjawiskiem, które ogranicza funkcjonowanie mechanizmów rynkowych, ogranicza poziom zaufania społecznego do organów państwa i pomiotów gospodarczych. Dlatego w Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu w celu skutecznego przeciwdziałania korupcji wdrożono profilaktykę antykorupcyjną.

Profilaktyką antykorupcyjną objęto wszystkich pracowników Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. i dotyczy wszystkich szczebli struktury organizacyjnej. Oparta jest na zasadzie „Zero tolerancji dla Korupcji” i jej stosowanie z pewności przyczyni się do zwiększenia zaufania wobec Spółki u jej pracowników, kontrahentów i klientów.

Podstawowe pojęcia związane ze zjawiskiem korupcji:

Korupcja – działanie zabronione przez prawo, szkodliwe społecznie polegające na obiecywaniu, proponowaniu, wręczaniu, żądaniu, przyjmowaniu korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za działanie lub zaniechanie,

Korzyść majątkowa lub osobista - korzyść zarówno dla siebie, jak i dla innej osoby powodująca zwiększenie aktywów jak i zmniejszenie pasywów,

Funkcjonariusz publiczny - osoba, która z uwagi na wykonywany zawód lub zakres posiadanych uprawnień związanych ze sprawowaniem władzy publicznej, zgodnie z obowiązującym prawem karnym, podlega szczególnej odpowiedzialności karnej, jak też korzysta ze szczególnej ochrony prawnej np. poseł, senator, radny, sędzia, prokurator, notariusz, policjant, osoba będąca pracownikiem administracji rządowej, pracownik organu państwowego lub samorządu terytorialnego, chyba że pełni wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba w zakresie, w którym uprawniona jest do wydawania decyzji administracyjnych,

Osobą pełniąca funkcję publiczną - funkcjonariusz publiczny, członek organu samorządowego, osoba zatrudniona w jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, chyba że wykonuje wyłącznie czynności usługowe, a także inna osoba, której uprawnienia i obowiązki w zakresie działalności publicznej są określone lub uznane przez ustawę lub wiążącą Rzeczpospolitą Polską umowę międzynarodową,

Łapownictwo bierne – (sprzedajność - art. 228 kk) – przyjmowanie korzyści majątkowych i osobistych lub obietnicy takich korzyści, za wykonanie określonych czynności, w tym za wykonanie czynności stanowiących naruszenie przepisów prawa,

Łapownictwo czynne – (przekupstwo – art. 229 kk) – wręczanie korzyści majątkowych lub obiecywanie udzielenia takich korzyści, w celu skłonienia do realizacji określonych czynności, w tym w celu skłonienia do działania stanowiącego naruszenie przepisów prawa,

SRK S.A.

Podstawowe pojęcia związane ze zjawiskiem korupcji:

Klauzula niekaralności (art. 229 §6 kk) - instrument prawa karnego znoszący karę sprawcy korupcji czynnej, który o takiej korupcji zawiadomił organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział,

Korupcja gospodarcza (menadżerska, łapownictwo na stanowisku kierowniczym – art. 296a kk) – łapownictwo bierne przez osobę pełniącą funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą, czyli przyjęcie korzyści w zamian za nadużycie udzielonych uprawnień lub niedopełnienie ciążącego obowiązku mogące wyrządzić jednostce wykonującej działalność gospodarczą szkodę majątkową albo stanowiące czyn nieuczciwej konkurencji lub niedopuszczalną czynność preferencyjną,

Procedura zgłaszania nieprawidłowości – wewnętrzny Regulamin Obsługi Nieprawidłowości i Naruszeń Prawa obowiązujący w Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. od grudnia 2021 roku,

Płatna protekcja (art. 230a kk) - pośredniczenie dzięki posiadanym wpływom w załatwieniu sprawy, w zamian za korzyść majątkową lub obietnicę jej otrzymania.

SRK S.A.

Obszary najbardziej zagrożone korupcją:

- organizowanie i prowadzenie postępowań dotyczących zamówień publicznych
- czynności związane z zakupami i zamówieniami nie objętymi obowiązkiem stosowania Ustawy Prawo zamówień publicznych
- czynności związane z realizacją przez podmioty zewnętrzne różnego rodzaju prac, które zlecane są na podstawie umów dotyczących likwidacji kopalń
- czynności związane z odbiorem końcowym: robót, usług i dostaw
- ochrona informacji, w tym ochrona danych osobowych
- czynności związane z likwidacja szkód górniczych
- sprzedaż mienia stanowiącego własność likwidowanych zakładów

SRK S.A.

Zalecenia antykorupcyjne:

1. Nieakceptowalne są w działalności Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. wszelkie rodzaje korupcji biernej lub czynnej, tj. przyjmowanie, oferowanie, żądanie, bezpośrednio lub pośrednio, korzyści materialnych lub osobistych.
2. Nieakceptowalne są wszelkie zachowania, mogące zostać zinterpretowane jako domaganie się wręczenia korzyści materialnych lub osobistych.
3. Nieakceptowalne jest wręczanie korzyści majątkowych i osobistych osobom pełniącym funkcje publiczne, pracownikom i osobom pełniącym funkcje kierownicze w podmiotach wykonujących działalność gospodarczą.
4. Niedopuszczalna jest jakakolwiek forma płatnej protekcji zarówno w odniesieniu do powoływania się na wpływy w instytucjach państwowych i samorządowych, jak i w odniesieniu do powoływania się na wpływy w poszczególnych organach Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A., lub innych podmiotach gospodarczych.
5. Niedopuszczalne są jakiegokolwiek działania preferencyjne wobec kontrahentów Spółki i działania mogące naruszać zasady uczciwej konkurencji.

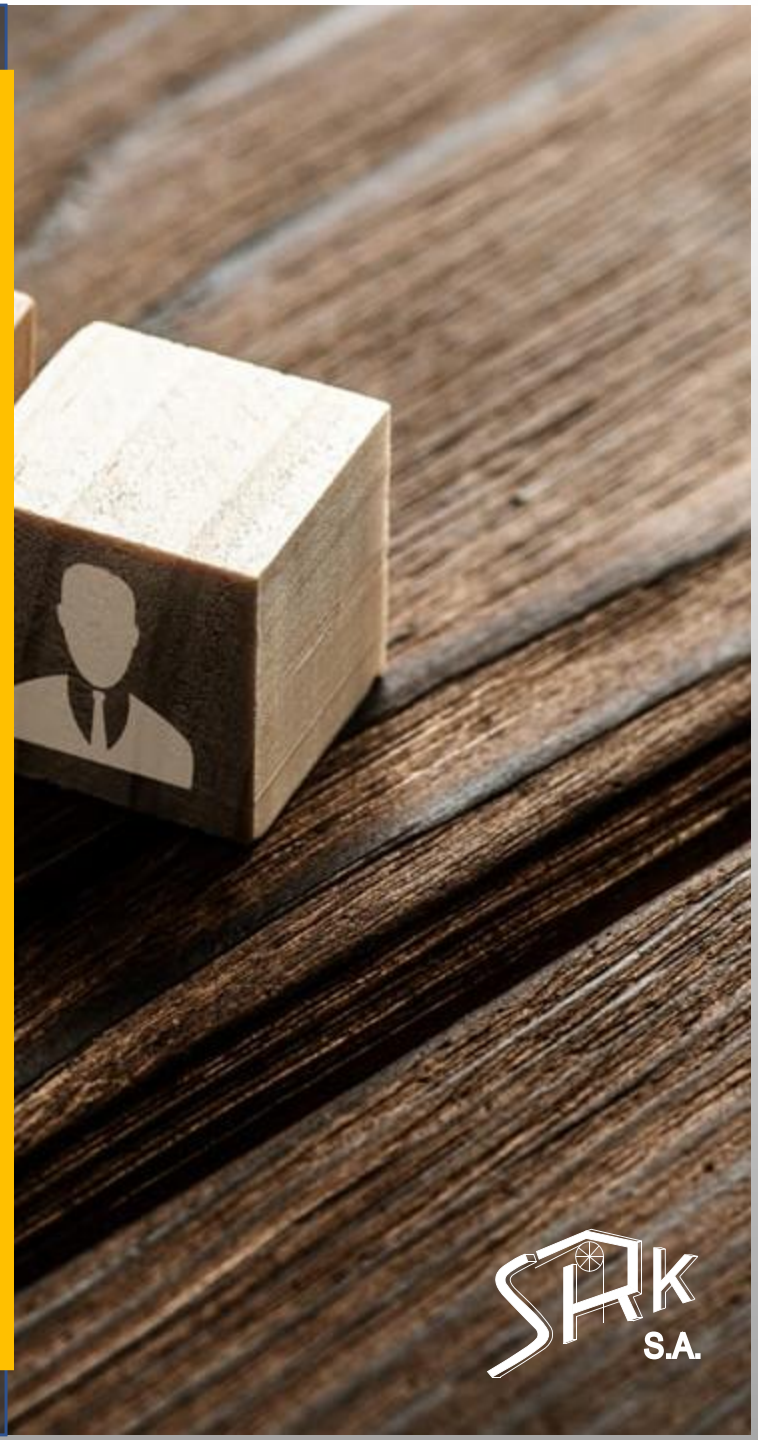

Zalecenia antykorupcyjne:

6. Nieakceptowalne są jakiekolwiek działania lub zaniechania mogące prowadzić do szeroko rozumianego konfliktu interesów, mogącego skutkować naruszeniem obiektywności i bezstronności w podejmowanych działaniach, jak i konfliktu interesów w aspekcie formalnym – bezskutkowym.
7. Niedopuszczalne są jakiekolwiek formy pozyskiwania środków w celu tworzenia tzw. funduszy korupcyjnych.
8. Kontakty z kontrahentami i klientami powinny mieć charakter formalny i transparentny.
9. Rekrutacja, wynagradzanie oraz awansowanie pracowników powinny być oparte na obiektywnych przesłankach i przebiegać zgodnie z wewnętrznymi regulacjami obowiązującymi w Spółce.
10. Należy zachować szczególne środki ostrożności, podejmując działania w obszarach zagrożonych korupcją.

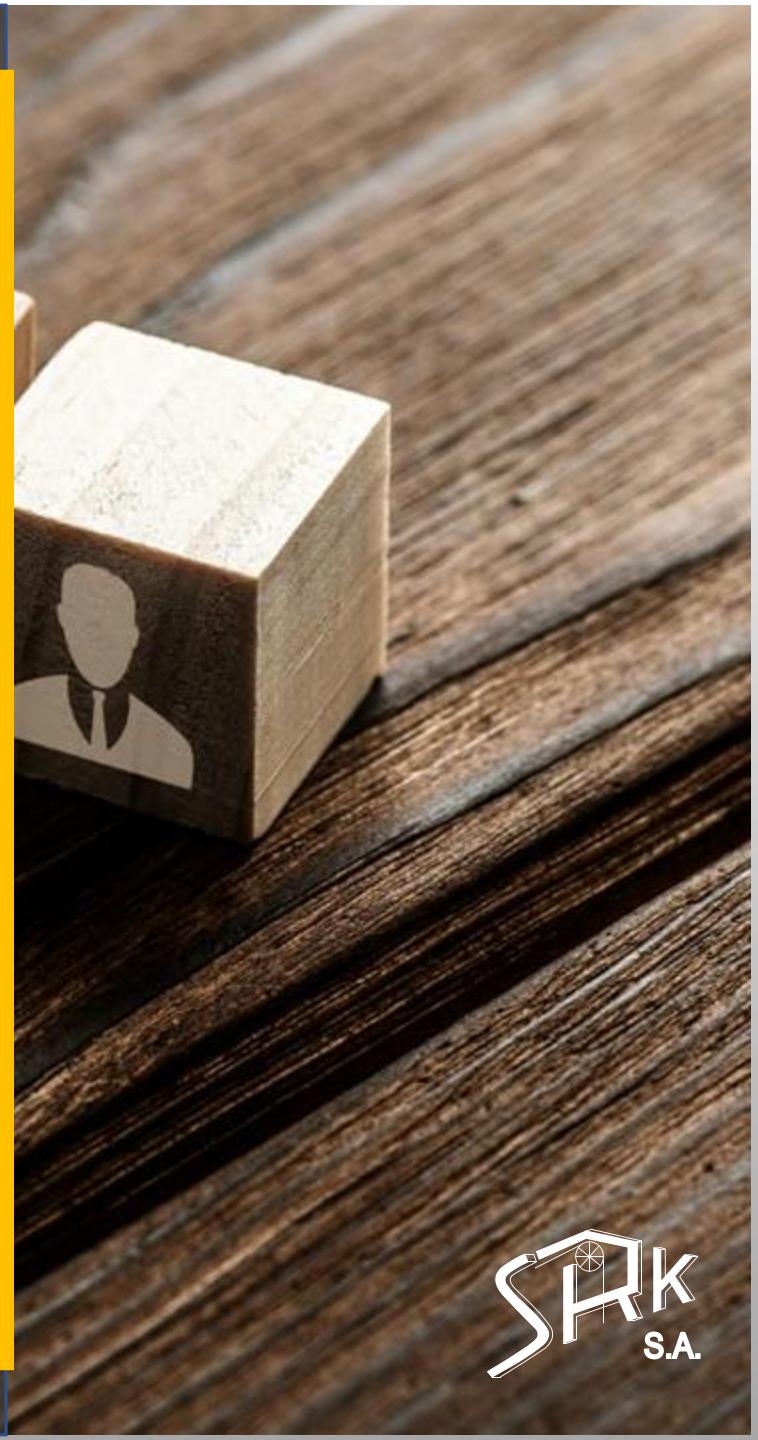

Symptomy i sygnały ostrzegawcze mogące świadczyć o zaistnieniu korupcji:

Sygnały wewnętrzne, dochodzące ze strony innych pracowników SRK S.A.:

- ✓ nawiązywanie kontaktów osobistych z klientami,
- ✓ występujące problemy finansowe,
- ✓ nieuzasadniony wysoki standard życia (życie ponad stan),
- ✓ popadanie w nałogi (alkoholizm, hazard, narkomania),
- ✓ pomijanie i niechęć do obowiązujących procedur i przepisów,
- ✓ utrzymywanie kontaktów z osobami ze świata przestępczego,
- ✓ problemy z właściwą argumentacją swoich decyzji i usprawiedliwieniem działań,
- ✓ domaganie się powierzenia do realizacji konkretnego rodzaju zadań lub czynności, rywalizacja związana z dostępem do określonej grupy klientów,
- ✓ podejmowanie czynności niezgodnych z zakresem obowiązków i ustalonym podziałem pracy w grupie,

SRK S.A.

Symptomy i sygnały ostrzegawcze mogące świadczyć o zaistnieniu korupcji:

Sygnały zewnętrzne – ze strony klientów i kontrahentów:

- ✓ niewłaściwe, nierzetelne wykonywanie robót przez kontrahenta,
- ✓ negatywna opinia kontrahenta na rynku i informacje mogące świadczyć o jego związkach ze światem przestępczym lub podejrzeniami o udział w korupcji,
- ✓ podejmowanie prób organizowania spotkań bez świadków „w cztery oczy”,
- ✓ zainteresowanie kontrahenta lub klienta Spółki życiem osobistym w tym sytuacja materialną pracownika Spółki.

SRK S.A.

Działania prewencyjne:

Nieprawidłowości w tym zachowania mogące świadczyć o występowaniu zjawiska korupcji mogą pojawiać się w każdym przedsiębiorstwie, natomiast to czy dojdzie do korupcji, jakiego będzie ona rodzaju, oraz jakie rozmiary przyjmie uzależnione jest głównie od:

- poziomu akceptacji dla podejrzanych i negatywnych zachowań,
- szybkości i rodzaju działań mających minimalizować skutki działań korupcyjnych,
- jakości i rodzaju podejmowanych ze strony kierownictwa i współpracowników działań zaradczych (prewencyjnych).

Działania prewencyjne:

Ograniczenie ryzyka korupcji możliwe jest dzięki, działaniom przełożonych polegających na:

- promowaniu postaw antykorupcyjnych, budowaniu kultury antykorupcyjnej,
- wykształceniu odpowiedniego poziomu komunikacji pomiędzy kierownictwem i pracownikami,
- znajomości działań uznanych za naganne i niedopuszczalne, znajomości form informowania ujawnieniu tego typu działań,
- wytworzeniu zaufania pracowników do przełożonych i poczucia, iż przekazywane przez nich informacje w razie potrzeby zostaną utrzymane w dyskrecji,
- stosowaniu przejrzystych i klarownych zasad postępowania w przypadku ujawnienia korupcji, w tym dotyczących powiadamiania o niej instytucji zewnętrznych,
- upowszechnianiu u pracowników przeświadczenia o braku tolerancji dla jakichkolwiek zachowań korupcyjnych i ich bezwzględnym sankcjonowaniu,
- wytworzeniu u pracowników świadomości, iż tolerowaniu korupcji nie przejawem solidarności,
- zapewnieniu gwarancji ochrony przed szykanami pracowników zawiadamiających o korupcji,
- rzetelnej kontroli wykonywanych obowiązków,
- określaniu w ścisły sposób zakresu obowiązków (w celu unikania dowolności),

Działania prewencyjne:

Ograniczenie ryzyka korupcji możliwe jest dzięki, działaniom pracowników polegających na:

- unikaniu spotkań z kontrahentami i klientami „ w cztery oczy”,
- rozdzielaniu interesów osobistych i służbowych,
- unikaniu sytuacji w których może dojść do wręczenia łapówki,
- unikaniu kontaktów z osobami posiadającymi złą reputację, tj. powiązanymi ze światem przestępczym, karanymi w przeszłości za przestępstwa korupcyjne,
- unikaniu zaproszeń do lokali gastronomicznych,
- unikaniu przez klientów i kontrahentów firmy sponsorowania wyjazdów turystycznych, uczestnictwa w różnego rodzaju imprezach,
- unikaniu przekazywania klientom informacji o swoim życiu osobistym, sytuacji materialnej,
- unikaniu sytuacji wykraczania poza obszar swoich uprawnień i kompetencji pracowniczych.

Zgłaszanie korupcji i algorytm postępowania po ujawnieniu korupcji:

Informacje dotyczące zdarzeń i działań związanych z korupcją lub uzasadniających podejrzenie jej zaistnienia powinny podlegać natychmiastowemu zgłoszeniu bezpośredniemu przełożonemu, członkowi zarządu lub zgodnie z obowiązującą procedurą zgłaszania nieprawidłowości: elektronicznie lub listownie, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie od grudnia 2021 *„Regulaminem obsługi zgłoszeń nieprawidłowości i naruszeń prawa w Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu”.*
W myśl przepisów Kodeksu postępowania karnego każdy, kto dowie się o popełnieniu przestępstwa, ma społeczny obowiązek zawiadomienia prokuratora lub policji. Dla instytucji państwowych i samorządowych jest to obowiązek prawny.

W przypadku SRK S.A. w Bytomiu obowiązek zawiadomienia organów ścigania o przestępstwach realizowany jest za pośrednictwem przełożonych uprawnionych do reprezentowania Spółki.

W sytuacji złożenia propozycji korupcyjnej lub wręczenia korzyści:

- ✓ należy stanowczo odmówić przyjęcia korzyści,
- ✓ należy poinformować wręczającego, że naruszył prawo,
- ✓ należy niezwłocznie zgłosić przełożonemu zdarzenie korupcyjne,
- ✓ należy zagwarantować bezpieczeństwo na miejscu zdarzenia korupcyjnego, w razie potrzeby zapewnić tam obecność innych osób (aby przeciwdziałać dalszemu łapownictwu i ewentualnym innym bezprawnym działaniom ze strony sprawcy),
- ✓ należy zabezpieczyć środki pieniężne lub inne przedmioty przekazane jako korzyść majątkowa,
- ✓ w miarę możliwości podjąć działania zmierzające do uniemożliwienia usunięcia dowodów przestępstwa i zatarcia jego śladów,
- ✓ zabezpieczyć miejsce w którym doszło do przestępstwa przed dostępem osób postronnych, mogących celowo lub nieumyślnie utrudnić późniejsze czynności dowodowe Policji.

W sytuacji złożenia propozycji korupcyjnej lub wręczenia korzyści:

Z podjętych czynności należy sporządzić notatkę, opisać zdarzenie i podjęte działania zabezpieczające, w dokumencie w miarę możliwości należy udzielić odpowiedzi na kluczowych 7 pytań:

1. Co się zdarzyło, do jakiego zdarzenia doszło?
2. Gdzie miało miejsce zdarzenie, czy są inne miejsca powiązane z tym zdarzeniem?
3. Kiedy doszło do zdarzenia, jak długo trwało, jaka jest jego chronologia?
4. W jaki sposób? Jak doszło do zdarzenia, jak zostało dokonane, jaki był mechanizm działania sprawcy?
5. Dlaczego sprawca dopuścił się danego czynu (co było motywem działania)?
6. Jakimi środkami dokonano łapownictwa?
7. Kto jest sprawcą lub sprawcami, kto skorzystał lub mógł skorzystać w wyniku popełnienia łapownictwa?

Konsekwencje nieprzestrzegania polityki antykorupcyjnej.

Naruszenie zasad określonych w profilaktyce antykorupcyjnej przez pracownika Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. może być potraktowane jako naruszenie obowiązków pracowniczych, za które grozi odpowiedzialność wynikająca z Kodeksu Pracy.

Działania o charakterze korupcyjnym wyczerpujące znamiona przestępstw będą podlegać zgłoszeniu do organów ścigania zarówno w przypadku ich popełnienia przez klienta, kontrahenta czy też pracownika spółki, a więc sprawca przestępstwa będzie podlegał odpowiedzialności na zasadach ogólnych, niezależnie od odpowiedzialności pracowniczej.

W myśl przepisów Ustawy Kodeks Karny wobec sprawców przestępstw korupcyjnych mogą być orzeczone sankcje w postaci:

- ✓ kary pozbawienia wolności – maksymalny wymiar 15 lat,
- ✓ kary ograniczenia wolności – od miesiąca do 1 roku,
- ✓ kary grzywny.

Sąd wobec sprawcy łapownictwa może zastosować również środki karne jak np. zakaz zajmowania stanowiska, wykonywania zawodu lub działalności.

Czynny żal.

Osoby, które dopuszczą się łapownictwa czynnego mogą skorzystać z instytucji prawa karnego określanej jako „klauzula niekaralności”. W myśl tej klauzuli osoba która wręczyła łapówkę lub przekazała korzyść o charakterze niematerialnym, nie będzie podlegać karze, jeżeli o swoim czynie zawiadomi organ powołany do ściągania przestępstw zanim organ ten uzyska o nim informacje.

ul. Strzelców Bytomskich 207
41-914 Bytom
2023